

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אוהד טל

3772/25/פ

הצעת חוק הכנסת (תיקון – הקמת ועדות זמניות לענייני חוקה, חוק ומשפט וביטחון לאומי על ידי הוועדה המסדרת), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 2א בחוק הכנסת, התשנ"ד–1994¹, בסעיף 2א(ה), במקום "ולענייני חוץ וביטחון" יבוא "לענייני חוץ וביטחון, לענייני חוקה חוק ומשפט ולענייני ביטחון לאומי", ובמקום "בוועדת הכספים ובוועדת החוץ והביטחון לפי הוראות סעיף 3(ב)" יבוא "בוועדות הקבועות העוסקות בעניינים אלה לפי הוראות סעיף 3".

דברי הסבר

חוק הכנסת, התשנ"ד–1994, קובע כי לאחר השבעתה של כנסת חדשה והקמתה של הוועדה המסדרת, רשאית האחרונה להקים ועדות זמניות לענייני כספים ולענייני חוץ וביטחון שתפעלנה עד אשר תוקמנה ועדות הכנסת הקבועות. הקמתן של ועדות זמניות אלה מאפשרת לרשות המחוקקת לבצע בקרה ממוקדת באמצעות ועדות נושאיות - על הרשות המבצעת בתחומי מדיניות חשובים ביותר מיד אחרי השבעתה של כנסת חדשה ועד להקמתן של ועדות כנסת קבועות: התנהלותו הכספית של המגזר הציבורי על חלקיו השונים ומדיניות החוץ והביטחון שהממשלה היוצאת מבצעת על מנת להתמודד עם האתגרים המדיניים והביטחוניים השונים הרובצים לפתחה של מדינת ישראל. קביעה זו יוצרת מצב שבו פרק הזמן, שבמהלכו אין כלל פיקוח פרלמנטרי ממוקד - באמצעות ועדות - על תחומי הכספים ועל תחומי החוץ והביטחון ועל הגופים הציבוריים הפועלים בהם, הוא קצר ביותר (לרוב מדובר בימים אחדים).

לעומת זאת, המחוקק טרם מצא לנכון לקבוע כי הוועדה המסדרת תהיה רשאית להקים ועדה זמנית לענייני חוקה, חוק ומשפט וועדה זמנית לענייני ביטחון לאומי. כך נוצר מצב שבו מערכות ציבוריות בעלות סמכויות ביצוע משמעותיות והשפעה רבה על חירות הפרט ואף על חייו (דוגמת פרקליטות המדינה, הנהלת בתי המשפט, משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר והרשות הארצית לכבאות ולהצלה) אינן נתונות לפיקוח פרלמנטרי ממוקד באמצעות ועדות נושאיות (מעבר לדיונים במליאה) בפרק הזמן שבין השבעתה של כנסת חדשה ועד להקמתן של ועדות כנסת קבועות. לפני שנים אחדות נוצר מצב קיצוני שבו, בגלל תכיפות מערכות הבחירות לכנסת, תחומי המשפט וביטחון הפנים לא היו נתונים בפיקוח של ועדות הכנסת במשך תקופה של כשנה (החל מראשית כהונתה של הכנסת העשרים ואחת בחודש אפריל 2019 ועד לאחר השבעתה של הממשלה השלושים וחמש בכנסת העשרים ושלוש בחודש מאי 2020).

הצעה זו נועדה לשנות מצב עניינים זה ולאפשר את הקמתן של שתי ועדות כנסת זמניות נוספות שתעסוקנה בשני תחומים מרכזיים אלה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באב התשפ"ג (24.07.2023)